

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 15.6.2010
SEK(2010) 742 endelig

KOMMISSIONENS UDTALELSE

om et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark

KOMMISSIONENS UDTALELSE

om et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark

ANVENDELSE AF STABILITETS- OG VÆKSTPAGTEN I DEN AKTUELLE KRISESITUATION

1. Mange EU-lande står i dag over for offentlige underskud, der ligger over traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. Den ofte kraftige forværring af underskuddet og den offentlige gæld skal ses i sammenhæng med den globale finanskrise og økonomiske nedgang af hidtil uset omfang i 2008/09. Flere faktorer gør sig gældende. For det første resulterer den økonomiske nedgang i lavere skatteindtægter og stigende udgifter til sociale ydelser (f.eks. arbejdsløshedsunderstøttelse). For det andet mener Kommissionen, at finanspolitikken har en vigtig rolle at spille i den nuværende ekstraordinære situation, og derfor opfordrede den til gennemførelse af finanspolitiske stimulerende foranstaltninger i sin europæiske økonomiske genopretningsplan fra november 2008, som blev godkendt af Det Europæiske Råd i december. I planen understreges det, at de stimulerende foranstaltninger bør gennemføres rettidigt, være målrettede og midlertidige og differentieres medlemsstaterne imellem for at tage hensyn til deres forskelligartede situation hvad angår konkurrenceevne og bæredygtigheden i de offentlige finanser, og at de bør trækkes tilbage, når de økonomiske forhold bliver bedre. Endelig har adskillige medlemsstater taget forskellige skridt til at stabilisere deres finansielle sektor, hvoraf nogle smitter af på den offentlige gæld eller indebærer en risiko for større underskud og gæld i fremtiden, om end nogle af omkostningerne forbundet med den offentlige støtte kan hentes hjem igen i fremtiden.

2. Kommissionen skal i henhold til stabilitets- og vækstpagten indlede proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, når en medlemsstats offentlige underskud overskrider referenceværdien på 3 % af BNP. Ændringerne af stabilitets- og vækstpagten i 2005 tjente til at sikre, at hele den økonomiske og finanspolitiske baggrund tages med i betragtning i alle faser af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. På den måde bliver pagten en ramme, der kan benyttes som støtte for politikker, der hurtigt kan gøre de offentlige finanser sunde igen i den givne økonomiske situation og dermed sikre holdbarhed i de offentlige finanser på lang sigt.

RETLIG BAGGRUND

3. Der er i artikel 126 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde fastsat en procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Proceduren er nærmere specificeret i Rådets forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud[1], som indgår i stabilitets- og vækstpagten.

[1] EFT L 209 af 2.8.1997, s. 6. Der tages i rapporten også hensyn til "Specifikationer om gennemførelsen af stabilitets- og vækstpagten og retningslinjer for stabilitets- og konvergensprogrammernes indhold og

4. I henhold til traktatens artikel 126, stk. 2, skal Kommissionen overvåge, om budgetdisciplinen overholdes, på grundlag af følgende to kriterier: a) hvorvidt det forventede eller faktiske offentlige underskud overstiger referenceværdien på 3 % af bruttonationalproduktet (BNP) (medmindre underskudskvoten er faldet væsentligt og vedvarende og har nået et niveau, der ligger tæt på referenceværdien, eller, alternativt, overskridelsen af referenceværdien kun er exceptionel og midlertidig, og underskudskvoten fortsat ligger tæt på referenceværdien), og b) hvorvidt den offentlige gæld overstiger referenceværdien på 60 % af BNP (medmindre gældskvoten mindskes tilstrækkeligt og nærmer sig referenceværdien i et tilfredsstillende tempo).

5. Ifølge traktatens artikel 126, stk. 3, skal Kommissionen udarbejde en rapport, hvis en medlemsstat ikke opfylder kravene i forbindelse med et af eller begge disse kriterier. I rapporten skal der ligeledes "tages […] hensyn til, om det offentlige underskud overstiger de offentlige investeringsudgifter, samt til alle andre relevante forhold, herunder medlemsstatens økonomiske og budgetmæssige situation på mellemlang sigt".

6. På grundlag af de data, som de danske myndigheder indberettede i april 2010[2], og Kommissionens økonomiske prognose fra foråret 2010 vedtog Kommissionen den 12. maj 2010 en rapport efter artikel 126, stk. 3, om Danmark[3].

7. Derefter og i overensstemmelse med traktatens artikel 126, stk. 4, afgav Det Økonomiske og Finansielle Udvalg en udtalelse om Kommissionens rapport den [27. maj 2010].

8. Ifølge traktatens artikel 126, stk. 5, skal Kommissionen afgive en udtalelse til Rådet, hvis den finder, at der er eller kan opstå et uforholdsmæssigt stort underskud i en medlemsstat. For at kunne afgøre, om der er eller kan opstå et uforholdsmæssigt stort underskud, bør der efter Kommissionens opfattelse tages hensyn til følgende: i) konklusionerne i Kommissionens rapport efter artikel 126, stk. 3, og ii) Det Økonomiske og Finansielle Udvalgs udtalelse om Kommissionens rapport. På grundlag af disse elementer har Kommissionen anstillet en række betragtninger vedrørende Danmark.

BETRAGTNINGER VEDRØRENDE DANMARK

9. Ifølge de oplysninger, som de danske myndigheder indsendte i april 2010, forventes det offentlige underskud i Danmark i 2010 at blive på 5,4 % af BNP og således overskride referenceværdien på 3 % af BNP. I sin rapport efter artikel 126, stk. 3, fandt Kommissionen, at det forventede underskud ikke lå tæt på referenceværdien på

---

form", som Økofin-Rådet godkendte den 10. november 2009, og som findes på følgende websted: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm

[2] I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 479/2009 skal medlemsstaterne to gange om året underrette Kommissionen om deres forventede og faktiske offentlige underskud og om niveauet for deres offentlige gæld. Danmarks seneste indberetning findes på: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Alle dokumenter vedrørende proceduren i forbindelse med det uforholdsmæssigt store underskud i Danmark findes på følgende websted: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

3 % af BNP, men at den forventede overskridelse af referenceværdien kunne betegnes som exceptionel i traktatens og stabilitets- og vækstpagtens forstand. Navnlig var den resultatet af et alvorligt økonomisk tilbageslag i traktatens og stabilitets- og vækstpagtens forstand. I henhold til Kommissionens prognose fra foråret 2010 forventes det reale BNP i Danmark igen at vokse med 1,6 % efter det skarpe fald på 4,9 % i 2009. Underskuddet i 2010 er en konsekvens af både den økonomiske nedgang og de stimulerende foranstaltninger, som de danske myndigheder har truffet i overensstemmelse med den europæiske økonomiske genopretningsplan. Den forventede overskridelse af referenceværdien kan imidlertid ikke betegnes som midlertidig. I henhold til Kommissionens prognose fra foråret 2010 vil underskuddet falde til 4,9 % af BNP i 2011 med uændret politik[4]. Traktatens underskudskriterium er ikke overholdt.

10. Ifølge de oplysninger, som de danske myndigheder indsendte i april 2010, udgør den offentlige bruttogæld 45,1 % af BNP i 2010. I henhold til Kommissionens prognose fra foråret 2010 vil gældskvoten vokse i årene 2010-2011 fra 46 % til 49,5 % af BNP, men forblive under referenceværdien på 60 % af BNP. Traktatens gældskriterium er opfyldt.

11. I overensstemmelse med bestemmelserne i traktaten og stabilitets- og vækstpagten analyserede Kommissionen i sin rapport også "andre relevante forhold". I henhold til stabilitets- og vækstpagten kan der kun tages hensyn til disse forhold i de faser, der ligger forud for afgørelsen om, at der foreligger et uforholdsmæssigt stort underskud, hvis underskuddet opfylder den dobbelte betingelse om, at det skal ligge tæt på referenceværdien, og at overskridelsen af referenceværdien skal være midlertidig. I Danmarks tilfælde er denne dobbelte betingelse ikke opfyldt. Særskilt betragtet forekommer de relevante faktorer i denne sag at være relativt gunstige.

12. Det Økonomiske og Finansielle Udvalgs udtalelse efter traktatens artikel 126, stk. 4, stemmer overens med vurderingen i Kommissionens rapport i henhold til artikel 126, stk. 3.

KONKLUSION

Overvågningen af budgetsituationen i Danmark og specielt undersøgelsen af, om kriterierne i artikel 126, stk. 2, er opfyldt, har foranlediget Kommissionen til at udarbejde en rapport i overensstemmelse med traktatens artikel 126, stk. 3. Med henvisning til denne rapport og Det Økonomiske og Finansielle Udvalgs udtalelse finder Kommissionen, at der foreligger et uforholdsmæssigt stort underskud i Danmark.

[4] Prognosen baseret på uændret politik tager hensyn til, at de ekstraordinære foranstaltninger forbundet med krisen trækkes (delvist) tilbage.